

BIULETYN SAMORZĄDOWY

Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 8(100) sierpień 2020, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

Uroczyste odsłonięcie pomnika

W numerze m.in.:

Stypendia szkolne

Przypominamy o możliwości ubiegania się o stypendium w roku szkolnym 2020/2021. Zachęcamy do zapoznania z kryteriami oraz terminami składania wniosków.

Więcej na str. 10

XVI sesja Rady Gminy

7 sierpnia 2020 r. odbyła się XVI sesja Rady Gminy Bystra-Sidzina, podczas której debatowano nad Raportem o stanie gminy oraz zatwierdzono wykonanie budżetu gminy za rok 2019.

Więcej na str. 2-4

Zebranie Wiejskie

23 sierpnia w sołectwie Sidzina odbyło się pierwsze w tym roku - zwołane przez panią Sołtys - Zebranie Wiejskie. Omówiono inwestycje wykonane w ubiegłym roku oraz zatwierdzono zadanie do realizacji z funduszu sołeckiego w 2021 roku.

Więcej na str. 9

25 sierpnia odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego mieszkańców Bystrej Podhalańskiej poległych w latach 1914-1920.

Więcej na str. 5-8

Projekt "Pod biało-czerwoną"

W ramach projektu "Pod biało-czerwoną" rząd sfinansuje zakup masztów i flag w każdej z gmin w Polsce, której mieszkańcy dołączą do akcji.

Więcej na str. 10

Informacja Wójta Gminy Bystra-Sidzina o podejmowanych decyzjach w okresie od 28 lipca 2020 r. do 28 sierpnia 2020 r.

Wójt Gminy przedstawił Radzie podjęte zmiany w planie finansowym oraz zarządzenia wynikające ze zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na rok 2020 r. Ponadto Wójt wydał następujące zarządzenia:

1) ustalenia dni wolnych od pracy dla pracowników Urzędu Gminy Bystra-Sidzina w 2020 r. za dni świąteczne przypadające w sobotę,

2) odbioru inwestycji pn. "Modernizacja boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Sidzinie" oraz "Modernizacja boisk do gier zespołowych przy Szkole Podstawowej w Bystrej Podhalańskiej" dofinansowanych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,

3) określenia zasad dowozu dzieci/uczniów niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Bystra-Sidzina objętych obowiązkiem szkolnym i obowiązkiem nauki oraz zwrotu kosztów przejazdu dzieci/uczniów niepełnosprawnych oraz ich rodziców, opiekunów lub opiekunów prawnych z miejsca zamieszkania do przedszkola/szkoły/ośrodka umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,

4) potwierdzenia przez Urząd Gminy zawarcia umowy dzierżawy gruntów zaliczonych do użytków rolnych na terenie gminy Bystra-Sidzina, do celów rolniczego ubezpieczenia społecznego.

W wymienionym okresie Wójt zawarł następujące umowy:

1) na dofinansowanie budowy 3 przydomowych oczyszczalni ścieków,

2) udzielenie dotacji celowej dla Gminnego Ośrodka Kultury Promocji Turystyki i Sportu na zakup kosiarki na boisko sportowe w Sidzinie,

3) na wykonanie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

4) na współfinansowanie wykonanie dokumentacji projektowej dla realizacji zadania „Przebudowa drogi powiatowej w Bystrej Podhalańskiej”,

5) na udzielenie pomocy finansowej dotyczącej utrzymania gotowości bojowej OSP w związku z zadaniem pn. „Modernizacja sali OSP w Sidzinie – wykonanie CO oraz zaplecza sanitarnego”,

5) na wykonanie reportażu z uroczystości odsłonięcia pomnika na cmentarzu komunalnym w Bystrej Podhalańskiej,

4) na dowóz i odwóz uczniów z osiedli w Sidzinie: Mała Sidzinka, Wielka Polana, Jarominy i Migasy, Przybysie i Sidzina Górna,

6) na dostawę energii elektrycznej (A.N.)

Relacja z XVI sesji Rady Gminy Bystra-Sidzina.

XVI sesja Rady Gminy Bystra-Sidzina odbyła się w dniu 7 sierpnia 2020 r. Jednym z punktów obrad było przedstawienie Raportu o stanie Gminy Bystra-Sidzina za rok 2019. Obejmuje on zagadnienia związane z funkcjonowaniem Rady Gminy, sposobem realizacji budżetu, działalnością gospodarczą, prowadzonymi inwestycjami i remontami, stanem infrastruktury technicznej mienia komunalnego, a także stanu oświaty, promocją, bezpieczeństwem, ochroną zdrowia i pomocą społeczną. W opracowaniu zaprezentowano sposoby wydatkowania środków finansowych wymienionych inwestycji i zadań gospodarczych. Szczególnie zwrócono uwagę na realizację przedsięwzięć z których na co dzień korzystają mieszkańcy. Do najważniejszych zadań realizowanych w roku poprzednim należy zaliczyć m.in. zakończenie budowy i oddanie do użytku pełnometrażowej hali sportowej w Sidzinie wraz zapleczem technicznym i wyposażeniem. Wykonanie remontów dróg gminnych, w tym z Funduszu Dróg Samorządowych (droga od budynku OSP w Bystrej

Podhalańskiej, obok kościoła i dalej wzdłuż rzeki Bystrzanki). Pozyskano dofinansowanie z Funduszu Dróg Rolnych i zrealizowano remont drogi „Na Pańskie” w Bystrej Podhalańskiej. Kolejna przeprowadzona inwestycja dotyczyła modernizacji budynku Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej poprzez docieplenie stropu, wymianę solarki okiennej i drzwiowej oraz odświeżenie elewacji. Dodatkowo, wymieniono ogrodzenie wraz bramą wjazdową i furtką. Gruntownie przebudowany został teren przedszkola, w tym plac zabaw (huśtawki, piaskownica oraz zestawy do zabawy posiadające bezpieczne nawierzchnie). Wymienione zadania zostały dofinansowane w znacznej mierze ze środków zewnętrznych. Gmina dofinansowała również wymianę piecy CO w ramach Programu Niskiej Emisji. Zakończono także wyposażanie pomieszczeń Domu Pogrzebowego w Bystrej Podhalańskiej poprzez zakup ławek (w ramach funduszu sołeckiego). Raport o stanie gminy stanowi podsumowanie działalności Wójta za rok 2019, dotyczy w szczególności realizacji uchwał Rady

Gminy, polityk, programów, strategii rozwoju gminy oraz budżetu. Cały opracowany dokument dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy.

Podczas obrad odbyła się debata nad przedstawionym Raportem o stanie Gminy Bystra-Sidzina za rok 2019. Po dyskusji Rada Gminy postanowiła udzielić Wójtowi Gminy Bystra-Sidzina wotum zaufania podejmując stosowną uchwałę. W czasie sesji rozpatrzono i zatwierdzono projekt uchwały o wykonaniu przez Wójta budżetu gminy za rok poprzedni. Rada Gminy po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, sprawozdaniem finansowym, informacją o stanie mienia komunalnego, opinią Komisji Rewizyjnej oraz Regionalnej Izby Obrachunkowej – udzieliła Wójtowi Gminy absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok podejmując stosowną uchwałę.

Budżet za rok 2019, po uwzględnieniu zmian w ciągu roku, przedstawiał się następująco: przewidywane dochody w kwocie 38.007.548,69 zł. wykonano w wysokości 38.310.263,11 zł, co stanowiło 100,80 % planu.

Plan wydatków budżetowych, po zmianach dokonanych w ciągu roku przewidywał kwotę 37.081.426,69 zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 34.853.122,84 zł, co stanowiło 93,99 % ogółu planu.

Wydatki majątkowe zaplanowano w budżecie gminy na kwotę 4.841.970,99 zł. Wydatkowano kwotę 4.477.819,44 zł, co stanowi 92,48 % planowanych wydatków na inwestycje. Udział % wydatków majątkowych w wykonanych wydatkach ogółem wyniósł 12,85%.

Na wydatki bieżące budżetu przewidziano kwotę 32.239.455,70 zł. Wydatki zrealizowano w kwocie 30.375.303,40 zł, co stanowi 94,22 % planu.

Budżet Gminy za 2019 rok zamknął się nadwyżką w wysokości 3.457.140,27 zł. Planowana nadwyżka budżetu gminy na koniec 2019 r. wynosiła 926.122,00 zł.

Na XVI sesji Rada Gminy podjęła uchwały w sprawach:

1) Zatwierdzenia skonsolidowanego bilansu Gminy Bystra-Sidzina za 2019 rok.

Gmina Bystra-Sidzina jako jednostka samorządu terytorialnego sporządza bilans skonsolidowany, który ma na celu przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej. W bilansie tym ujęte są dane Gminy Bystra-Sidzina oraz jednostek jej podległych, wg stanu na 31 grudnia. Obejmuje on bilans z wykonania budżetu, sprawozdanie łączne jednostek budżetowych oraz bilanse instytucji kultury, tj.: Gminnej Biblioteki Publicznej w Sidzinie, Gminnego Ośrodka Kultury, Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie i Skansenu w Sidzinie.

2) Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Bystra-Sidzina.

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Bystra-Sidzina dokonano zmian w zakresie 2020 roku. Dochody i wydatki budżetu zwiększone zostały o kwotę 99.016,85 zł. W związku z tymi zmianami zaktualizowane zostały

wskaźniki spłaty zobowiązań oraz informacje uzupełniające.

W Wykazie Przedsięwzięć Gminy Bystra-Sidzina wprowadzone zostało dodatkowe zadanie „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bystra-Sidzina” realizowane przez Urząd Gminy Bystra-Sidzina w latach 2020-2021 o przewidywanych nakładach finansowych w wysokości 25.000,00 zł. Przewidywane są limity wydatków w roku bieżącym w wysokości 10.000,00 zł i w roku 2021 w wysokości 15.000,00 zł. Ponadto wprowadzono przedsięwzięcie „Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na rozbudowę budynku gminnego nr 467 w Bystrej Podhalańskiej dla potrzeb Gminnej Biblioteki Publicznej” realizowane w latach 2020-2021 o łącznych nakładach w wysokości 80.000,00 zł. Przewidywane są limity wydatków w roku bieżącym 10.000,00 zł i w roku 2021 w wysokości 70.000,00 zł. Kolejnym zadaniem wprowadzonym do wykazu przedsięwzięć było „Wykonanie dokumentacji projektowej budowy chodnika wraz z oświetleniem w ciągu drogi powiatowej w miejscowości Sidzina – pomoc rzeczowa dla Powiatu Suskiego” realizowane w latach 2020-2021 o łącznych nakładach finansowych i z limitem wydatków na 2021 rok w wysokości 80.000,00 zł.

3) Zmian w budżecie Gminy Bystra-Sidzina na rok 2020.

Uchwalone zmiany dotyczyły: dotacji celowej na pomoc finansową dla Powiatu Suskiego w kwocie 115.000,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie I etapu przebudowy odcinka drogi powiatowej Jordanów – Mąkacz – Bystra w miejscowości Bystra Podhalańska (budowa chodnika). Zwiększone zostały wydatki majątkowe o kwotę 17.000,00 zł z przeznaczeniem na dodatkowe roboty przy modernizacji alei głównej oraz częściowego oświetlenia na cmentarzu komunalnym w Bystrej Podhalańskiej. W wydatkach bieżących wprowadzono dofinansowanie dla OSP w Bystrej Podhalańskiej na kwotę 20.000,00 zł stanowiącą część wkładu własnego na zadanie „Zakup kompletów ubrań specjalnych do działań bojowych dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bystrej Podhalańskiej” w ramach Programu „Ogólnopolski program finansowania służb ratowniczych”. Podobnie zwiększone zostały wydatki majątkowe o kwotę 20.000,00 zł z przeznaczeniem na dotację dla OSP w Sidzinie, stanowiącą wkład własny dla zadania „Modernizacja sali OSP w Sidzinie poprzez wykonanie centralnego ogrzewania oraz zaplecza sanitarnego” realizowanego w ramach otrzymanej z Województwa Małopolskiego pomocy finansowej. Ponadto 10.000,00 zł z przeznaczone zostało na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej rozbudowy i przebudowy budynku gminnego nr 467 w Bystrej Podhalańskiej dla potrzeb Gminnej Biblioteki

Publicznej (I rata).

4) Udzielenia pomocy rzeczowej Powiatowi Suskiemu.

Podjęto uchwałę dotyczącą dofinansowania budowy chodnika i oświetlenia w ciągu drogi powiatowej w centrum Sidziny od „Dębu” w kierunku roli Podleśnej. Właścicielem terenu objętego inwestycją jest Powiat Suski. Gmina Bystra-Sidzina postanowiła udzielić pomocy rzeczowej powiatowi w postaci zlecenia opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, celem uzyskania pozwolenia na budowę.

5) Zmiany uchwały nr I/5/18 z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji Rady Gminy Bystra-Sidzina w kadencji 2018-2023 i ustalenia jej składu osobowego.

Podjęta uchwała podyktowana jest zmianą dokonywaną w związku z wyborem dotychczasowego przewodniczącego Komisji Rolnictwa Ochrony Środowiska i Przestrzegania Prawa na funkcję Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Zgodnie z § 37 pkt. 8 Statutu Gminy Bystra-Sidzina Radny może pełnić funkcję przewodniczącego tylko jednej Komisji stałej.

Zmiany w składach Komisji Zdrowia Pomocy Społecznej Oświaty Kultury i Sportu oraz Komisji Rozwoju Gospodarczego Inwestycji i Finansów podyktowane są złożoną rezygnacją z mandatu radnej Pani Doroty Kowalik – dotychczasowej członkini tych komisji.

6) Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Suskiemu.

Rada Gminy, biorąc pod uwagę zły stan techniczny drogi powiatowej 1684K Jordanów-Makacz-Bystra oraz plany Powiatu Suskiego dotyczące wykonania przebudowy odcinka tej drogi, w tym wykonanie chodnika dla pieszych, postanowiła zabezpieczyć środki finansowe w budżecie Gminy Bystra-Sidzina w 2020 r. w kwocie 115.000,00 zł. na dofinansowanie tego zadania. Celem przeprowadzenia inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, a w szczególności ruchu pieszych. Planowana inwestycja jest kontynuacją rozpoczętego w 2018 r. przez Gminę zadania budowy chodnika. Łączna kwota przewidziana na sfinansowanie zadania wynosi 340.000,00 zł, w tym udział Gminy Bystra-Sidzina stanowi 115.000,00 zł, Powiatu Suskiego również 115.000,00 zł oraz z zewnętrznego dofinansowania 110.000,00zł.

W dalszej części obrad Przewodniczący Rady, radny Krzysztof Drobny poinformował o wpłynięciu pism

dotyczących:

- szkód popowodziowych na roli Knapikowej,
- przeprowadzenia remontu dróg rolnych na roli Wyjadaczowej i Bednarzowej,
- opieki stomatologa w Ośrodku Zdrowia w Bystrej Podhalańskiej.

Wójt Gminy, Stanisław Tempka wyjaśnił, że biorąc pod uwagę sygnalizowany problem braku stomatologa na terenie Bystrej Podhalańskiej, wystosowane zostało pismo do NFZ z prośbą o poczynienie kroków w celu zapewnienia opieki stomatologicznej. W otrzymanej odpowiedzi wskazywano na brak osób chętnych do prowadzenia takiej praktyki. Z początkiem lipca zgłosiła się pani stomatolog, która jest zainteresowana prowadzeniem takiej działalności na terenie Bystrej Podhalańskiej. W związku z powyższym ponownie wystosowane zostało pismo do NFZ z informacją o pojawieniu się osoby gotowej do podjęcia praktyki. W otrzymanej odpowiedzi wskazywano na fakt, że w związku z panującą pandemią nie przeprowadza się postępowania konkursowego poprzedzającego zawarcie umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.

Podczas sesji dyskutowano nad zbiórką odpadów komunalnych, w tym problemem dotyczącym odpadów wielkogabarytowych. Zwracano uwagę, by mieszkańcy reagowali na sytuację, kiedy podczas prowadzonych zbiórek odpady wielkogabarytowe są podrzucane przez osoby spoza terenu naszej gminy. Wyjaśniono, że głównym problemem są opony z maszyn i samochodów ciężarowych oraz części samochodowe, takie jak zderzaki, za których usunięcie podczas tegorocznej wiosennej zbiórki, gmina musiała zapłacić dodatkowo 6.305,47 zł. Rozważano wprowadzenie nowej formuły odbioru od mieszkańców śmieci wielkogabarytowych w wyznaczonych punktach, w konkretnym terminie. Pozwoliłoby to ograniczyć podrzucanie śmieci z innych miejscowości.

W dalszej części obrad Wójt Gminy przypomniał, że trwają prace związane z budową boisk przy szkołach podstawowych na terenie gminy. Poinformował także, że w Sidzinie Górnej na czas budowy nowego mostu wraz z chodnikiem dla pieszych, rozpoczęły się prace związane z budową tymczasowego mostu dla mieszkańców. (A.N.)

Wybory uzupełniające do Rady Gminy Bystra-Sidzina

Zgodnie z kalendarzem wyborczym ustalonym dla wyborów uzupełniających do Rady Gminy Bystra-Sidzina, w dniu 24 sierpnia br. upłynął termin zgłaszania list kandydatów na radnych. W okręgu wyborczym nr 7 w Bystrej Podhalańskiej, w wyborach do Rady Gminy Bystra-Sidzina które dotyczyły obsadzenia 1 mandatu, Gminna Komisja Wyborcza w Bystrej-Sidzinie zarejestrowała 1 kandydata na radnego. W związku z tym,

że liczba zarejestrowanych kandydatów jest równa liczbie wybieranych radnych, na podstawie art. 380 Kodeksu wyborczego, Gminna Komisja Wyborcza w Bystrej-Sidzinie wydała obwieszczenie w którym informuje wyborców, że wyborów nie przeprowadza się, a za wybranego na radnego uznaje się **Pana Józefa Stanisława Kowalika**, z listy nr 1 KWW OSP BYSTRA PODHALAŃSKA. (B.D.)

Uroczyste odsłonięcie pomnika upamiętniającego mieszkańców Bystrej Podhalańskiej poległych w latach 1914-1920

Wraz z wybuchem I wojny światowej, a następnie wojny polsko-bolszewickiej, Polacy znaleźli się w trudnej sytuacji. Każdy z trzech zaborców – Rosja, Austria i Prusy – usiłował zaangażować ich w walkę po swojej stronie. Polacy starali się uchylać przed takim wykorzystywaniem własnych formacji wojskowych. Jednocześnie wciąż liczyli, że przy pomocy wygranych państw uda im się odzyskać niepodległość. Przegrana państw centralnych otworzyła Polakom drogę do utworzenia wolnego państwa.

W czasie trwania konfliktu z lat 1914 -1918 Polacy walczyli w armiach wszystkich zaborców, ponosząc ogromne straty. Szacuje się, że łącznie w armii niemieckiej, rosyjskiej i austro-węgierskiej służyło około 3 milionów Polaków, z czego zginęło 500 tysięcy. Liczby te nie uwzględniają ogromnej rzeszy rannych i w inny sposób poszkodowanych.

Pobór wojskowy nie ominął również mężczyzn zamieszkujących nasze tereny.

Wojaki z Bystrej w wojsku austriackim

Ogromną wiedzą i dociekliwością w poszukiwaniu informacji na temat udziału mieszkańców Bystrej Podhalańskiej w I wojnie światowej i wojnie polsko-bolszewickiej wykazał się pan Tadeusz Uczniak. Opracowane przez niego materiały opublikowane zostały na łamach Biuletynu Samorządowego Gminy Bystra-Sidzina. Przy współpracy i pomocy w zbieraniu informacji przez Ojca (z Zakonu Bernardynów) dr Władysława Czarniaka (rodem z Sidziny), udało się ustalić losy 52 mężczyzn - uczestników I wojny światowej - mieszkańców Bystrej (nie wszyscy tu byli urodzeni).

Z ustalonych faktów wynika, że w pierwszej fazie wojny do wojska zostali wezwani mężczyźni do 42 roku życia, którzy musieli być w pełni sprawni fizycznie

ks. Wojciech Kowalik w wojsku austriackim (pierwszy rząd, pierwszy z lewej)

i umysłowo. Po dokonanej komisyjnie rekrutacji w Myślenicach, pieszo udali się do koszar do Wadowic, gdzie zostali w większości wcieleni do C. K. 56 pułku piechoty.

W następnej fazie przebiegu działań wojennych została wciągnięta do wojska grupa mężczyzn do 50 roku życia. Kiedy w 1917 roku zaczęło brakować żołnierzy zdolnych do walki, do poboru musieli stanąć nawet głusi i umysłowo upośledzeni.

Trudno ustalić ilu Bystrzanów mogło brać udział w wojnie. W prowadzonej przez pana Tadeusza Uczniaka analizie wzięte zostały pod uwagę lata od 1878 do 1899 r., jako lata w których mężczyźni podlegali poborowi. Na 854 osoby urodzone w tym okresie w Bystrej, wojny dożyło 241 mężczyzn. Z tej grupy mężczyzn, odliczyć trzeba 6 mężczyzn w wieku poborowym, którzy zmarli w sposób naturalny w latach 1914-1918. Domniemywać można, że w wojnie mogło brać udział 235 mężczyzn. Ilu faktycznie ich było – nie sposób dokładnie ustalić, bo z pewnością nie wszyscy zostali zrekrutowani.

Walczący podczas I wojny - płk. Franciszek Faix (dostał się do niewoli)

Atmosferą wojny żyli wszyscy mieszkańcy wsi mimo, że działania wojenne toczyły się w znacznej odległości. Od 29 września 1914 roku, przez kilka miesięcy w szkole w Osielcu stacjonowało 120 żołnierzy pilnujących mostów i przepustów kolejowych od Bystrej po Maków. Żołnierze ci mieli za zadanie wychwytywać szpiegów i dezertów.

Pod koniec listopada 1914 roku pociągiem odbywał się transport wojska, które miało odpoczywać w Zawoi, po krwawej bitwie pod Krzwopłotami, lecz dostali rozkaz wyjazdu z Makowa do Dobrej (zakwaterowani w Chyżówkach). Przejeżdżali konno przez Bystrą również ułani, omijając Osielecką Górę. Autobiogramem przez Osielec do Jordanowa i do Marcinkowic udawał się Józef Piłsudski.

W 1916 roku chłopom zabrano bydło i zboże dla wojska, a na cele wojenne Bystrzanie oddali 13-kilogramowy dzwon z kaplicy.

Czas wojny dla wszystkich narodów, był okresem ogromnych nieszczęść, cierpień, wyrzeczeń i smutku. Żołnierze ginęli na obcej ziemi „za cesarza i Austrię”. Losów bardzo wielu z nich rodziny nigdy nie poznały. Wielu „prochy rozwił wiatr”, a inni pozostali na zawsze w niewoli na syberyjskiej ziemi.

Wskutek powszechnego analfabetyzmu przez kilka lat rodziny nie otrzymywały żadnych listów od swych synów, mężów i ojców. Dopóki za nich decydowali dowódcy, było dobrze, ale kiedy wojna się skończyła i trzeba było wracać, nie wiedzieli jak i gdzie, bo nie umieli czytać i nie znali się na mapach. Niektórzy błędzieli kilka miesięcy, zanim udało

im się dotrzeć do wsi, w której już często nie zastawali żywych rodziców i krewnych. Tylko garstce udało się szczęśliwie przeżyć. Najczęściej wracali jako inwalidzi wojenni, powiększając armię „dziadów”, kalek i żebraków. Dopóki byli podwładnymi cesarza, mieli zapewnioną opiekę, ale gdy powstała Polska, stali się dla niej uciążliwym balastem.

Pomysł powstania pomnika upamiętniającego walkę o wolność i niepodległość ojczyzny zainicjowana została na początku 2020 r. przez pana dr Krzysztofa Kulę. Zamyśl ten przedstawił Wójtowi i Radzie Gminy, którzy przychylnie się do tej idei, tym bardziej że w roku 2020 przypada setna rocznica Bitwy Warszawskiej.

Pomnik upamiętniający mieszkańców Bystrej Podhalańskiej poległych w latach 1914-1920 jest hołdem dla wszystkich bohaterów, którzy walczyli na frontach I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej. Jest wyrazem wdzięczności, szacunku i pamięci dla tych, którzy oddali swoje życie za wolność i niepodległość Ojczyzny. Żołnierzy tamtych wojen już nie ma, dawno odeszli ostatni weterani, ale symboliczne dowody takie jak powstały pomnik, pozwalają przechować dla następnych pokoleń nie tylko pamięć o bohaterach, lecz także o ogromnej liczbie ofiar, której nigdy więcej ludzkość nie powinna już zobaczyć. Poza kartami książek i w sumie nielicznymi jeszcze wtedy fotografiami są to najważniejsze świadectwa tego, jak tamta wojna była straszna.

Uroczystości odsłonięcia pomnika w dniu 25 sierpnia 2020 r. w obecności pocztów sztandarowych i zaproszonych gości dokonał Wójt Gminy Bystra-Sidzina, pan Stanisław Tempka, Przewodniczący Rady Gminy, pan Krzysztof Drobny oraz pan dr Krzysztof Kulka.

Dziękujemy za udział w uroczystości Wicestaroście Suskiemu Zbigniewowi Hutniczakowi, Burmistrzowi Miasta Jordanów Andrzejowi Malczewskiemu, Radnym Rady Gminy Bystra-Sidzina, Sołtysom sołectw Gminy Bystra-Sidzina oraz przedstawicielom organizacji działających na terenie gminy: Szkoły Podstawowej im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej, Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej, Przedszkola Publicznego w Sidzinie, Skansenu - Muzeum Kultury Ludowej w Sidzinie, Gminnego Ośrodka Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie, OSP w Bystrej Podhalańskiej, OSP w Sidzinie, Związku Podhalan Oddział w Bystrej Podhalańskiej, Stowarzyszenia „Tradycja i Natura”, Biblioteki Publicznej w Sidzinie, 5 Bystrzańskiej Drużynie Harcerskiej „Kamyk” im. Zawiszków Szarych Szeregów z Hufca ZHP Jordanów.

Składamy podziękowania ks. Rafałowi Wierzbakowi za poświęcenie powstałego pomnika, a także panu Tadeuszowi Uczniakowi za pracę włożoną w poszukiwanie dokumentów historycznych i informacji niezbędnych w procesie powstawania pomnika oraz pomysłodawcy – panu dr Krzysztofowi Kulce - za finansowe wsparcie przedsięwzięcia.

Ze względu na pandemię koronawirusa oraz brak możliwości organizacji masowej imprezy, uroczystość dostosowana została do regulacji władz państwowych i sanitarnych.

MIESZKAŃCY BYSTREJ PODHALAŃSKIEJ UCZESTNICY WALK O ODZYSKANIE NIEPODLEGŁOŚCI W LATACH 1914- 1920

Zginęli i zmarli wskutek odniesionych ran

1. **Babik Józef Franciszek**, ur. 19 marca 1894 r. w Bystrej, (nr.d 65) s. Michała i Zofii n. Goleńska, piechur 4

kompanii zapasowej 33 cesarsko-królewskiego pułku pospolitego ruszenia, w 1915 r. został ranny. Zmarł 23 sierpnia 1918 r. [Lista strat nr 339 z 21.12.1915 r., s. 6].

2. **Bachul Zygmunt Wawrzyniec**, ur. 1 listopada 1884 w Bystrej (nr d. 32), syn Józefa i Katarzyny Hajczak. 19 stycznia 1910 r. wziął ślub z Wiktorią Gwiżdż w Makowie. Piechur 4 kompanii 56 pułku piechoty, w 1915 r. wskutek odniesionych ran zmarł w szpitalu w Kielcach 17.06.1915 r. [Lista strat nr 142 z 15.03.1915 r., s. 6 i nr 329 z 04.12.1915 r.]. Spoczywa na cmentarzu w Radymnie.

3. **Choraży Jan**, ur. 4 czerwca 1893 roku w Bystrej (nr d. 105), syn Stanisława i Marianny Żmuda. Zginął w dniu 14 maja 1915 roku. Brak informacji o miejscu zgonu.

4. **Drobny Józef**, ur. 17. 12. 1894 r. w Bystrej, syn Wawrzyńca i Marii Kulka (nr 209), strzelec pospolitego ruszenia 8 kompanii 1 cesarskiego pułku strzelców, zginął 3.10.1918 r. [Lista strat nr 708 z 29.01.1919 r., s. 18]. (zapis w LM-zginął 4. 12. 1918 r.) koło Ercavallo, okręg Plesin-Triest. [północne Włochy- przyp. T. U]

Wawrzyniec Gorzut

5. **dr porucznik Wawrzyniec Gorzut** ur. 28 czerwca 1886 roku w Bystrej, syn Józefa i Anny z d. Czarny. Podczas wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku w stopniu porucznika, sprawował funkcję dowódcy pociągu sanitarnego, którym dotarł do Grodna. Tu zachorował i w wieku 34 lat zmarł 21 marca 1920 roku. [Lista strat Wojska Polskiego. Polegli i zmarli w wojnach 1918-1920, Warszawa 1934, s. 229.]

6. **Kowalcze Franciszek** ur. 1879 roku, syn Ludwika Wróbel. Zginął w bitwie w Karpatach w 1914 roku. (w LN brak dokładnej daty urodzenia, jest tylko rok)

7. **Kulka Józef**, ur. 17 marca 1892 w Bystrej, s. Wawrzyńca i Rozalii Burek (nr d. 97) piechur 3 kompanii 56 pułku piechoty, został zabity 24.05.1915 r. [Lista strat nr 287 z 08.10.1915 r., s. 25].

8. **Pietrasik Stanisław**, ur. 8 grudnia 1896 r. w Bystrej (nr d. 72) s. Józefa i Marianny Czubin, piechur 2 kompanii 56 pułku piechoty, zabity 13.06.1915 r. [Lista strat nr 354 z 11.01.1916 r., s. 43].

9. **Płaszcz Stanisław**, ur. 4 lutego 1888 roku w Bystrej, syn Wiktorii Płaszcz. 14 października 1912 r. ożenił się z Honoratą Plac z Wadowic. Starszy szeregowy 9 kompanii 56 pułku piechoty, w 1917 r. został postrzelony w klatkę piersiową i w brzuch w bitwie koło Jakobeney na Bukowinie (Rumunia) i zmarł 09.02.1917 r. [Wiadomości o rannych

[illegible]

Numero Strada	18. Dices et Mensis	Numero Domus	Nomen, cognomen et condition mortis — petri infantes aut certitas etiam nomen, cognomen et condition parentum	Religio	Sexus		Mortuus et qualitas mortis
	(Quam) repul- tura			Catholice aut alia	Maritus Femina	Una Alter	
13			Davidius filius et sobrinus fil. Isaacus Polonus etiam fil. fil. in pastore, et fil. 182 in fidele. etiam fil. et fil. in fidele.				Polonus et filius, et fil. 182 in fidele. etiam fil. et fil. in fidele.

Ofiary I wojny światowej - wypis Liber Mortuorum (parafialna księga zmarłych)

i chorych nr 537 wydane dnia 08.06.1917 r., s. 32; Lista strat nr 581 z 26.06.1917 r., s. 35 i nr 599 z 14.07.1917 r., s. 45].

10. **Ptaś Andrzej**, ur. 26 lutego 1893 roku w Bystrej, syn Stanisława i Reginy Jabcoń, piechur 3 kompanii 56 pułku piechoty, Zmarł 9 marca 1915 roku wskutek ran odniesionych w bitwie gorlickiej w dniu 24.02.1915 r [Lista strat nr 189 z 07. 06.1915 r., s. 33].

11. **Pyrtek Stanisław** ur. 19 kwietnia 1896 roku w Bystrej (nr d. 103), syn Stanisława i Rozalii z d. Harwat, zmarł 16 września 1914 roku. Upamiętniony jest na pomniku ku czci poległych w Wilkowicach ul. Wyzwolenia.

12. **Ryś Wawrzyniec**, ur. 10 czerwca 1882 roku, syn Stanisława i Marianny Budzik. Zginął w dniu 20 sierpnia 1917 roku koło Seb Okręg Jeżowa (Kurlandia, obecnie Łotwa), był żołnierzem 56 regimentu, 15 korpusu.

13. **Smętek Józef**, ur. 21 stycznia 1901 roku, syn Jana i Eleonory Szewczyk. Poległ 29 grudnia 1918 roku w walkach w Pasiekach pod Lwowem. Pochowany został w dniu 31 grudnia 1918 roku na cmentarzu Łyczakowskim we Lwowie.

14. **Sroka Józef**, ur. 23 stycznia 1889 roku w Bystrej, syn Wawrzyńca i Katarzyny Maciaszek. Zmarł w dniu 16

kwietnia 1915 roku w szpitalu epidemiologicznym
w Wadowicach.

15. **Wiertel Józef**, ur. W 1886 r. w Bystrej, syn Wawrzyńca i Katarzyny Kowalik, rezerwista zapasowy 12 kompanii 16 cesarsko-królewskiego pułku pospolitego ruszenia, w 1914 r. został ranny, zginął 03.09.1915 r. w okolicy parafii Skręciółówka i tam został pochowany w dniu 6 września 1915 roku.[Lista strat nr 57 z 14.11.1914 r., s. 32 i nr 323 z 27.11.1915 r., s. 46].

Wspomnieć należy fakt, że na Cmentarzu Obrońców Lwowa (Cmentarz Stryjeński, kwatery VI) spoczywa **Marian Dolajs**, syn właścicieli dóbr bystrzańskich (w latach 1889 do 1914) Władysława i Magdaleny z Kozubowska. Marian Dolajs urodził się 22 lipca 1901 roku zginął od kuli ekrazytowej 17 listopada 1918 roku. Miał zaledwie 17 lat.

Na podstawie opracowania pana Tadeusz Uczniaka
„Udział mieszkańców Bystrej w I wojnie światowej”.

Archiwalne zdjęcia: ze zbiorów Tadeusza Uczniaka
(A.N.) fot. A. Nieużytek

Informacja z Zebrania Wiejskiego w Sidzinie

23 sierpnia 2020 r. w sali OSP w Sidzinie o godz. 12.15 odbyło się Zebranie Wiejskie sołectwa Sidzina.

Zebranie zwołane zostało z inicjatywy sołtysa. Prowadziła je sołtys sołectwa Kazimiera Czarna.

W sprawozdaniu z działalności sołtysa i Rady Sołeckiej za 2019 rok zebrani zostali poinformowani o wykorzystaniu środków z funduszu sołeckiego na 2019 r. w wysokości 10.000,00 zł zostały wykorzystane na remont barierek na moście gminnym oraz wykonanie remontu drogi dojazdowej, budowie ogrodzenia i wyrównaniu placu przy budynku „Agronomówki” za kwotę 34.145,30 zł.

Na mocy uchwały Zebrania Wiejskiego z dnia 8 września 2019 r., środki z funduszu sołeckiego na 2020 r. w kwocie 7.000,00 zł przeznaczono na zakup kamery termowizyjnej dla jednostki OSP w Sidzinie oraz na wykonanie ogrodzenia działek gminnych w centrum wsi Sidzina, zlokalizowanych przy budynku „Agronomówki” za kwotę 40.392,20 zł. Kamera już została zakupiona, a prace przy ogrodzeniu są w fazie końcowej.

Pani sołtys poinformowała, że kwota obejmująca fundusz sołecki na 2021 rok wynosi 48.435,30 zł, a następnie zwróciła się do zebranych z prośbą o zgłaszanie zadań do realizacji w ramach tych środków. Jako propozycję wypracowaną przez sołtysa i Radę Sołecką zgłoszono zadanie polegające na wykonaniu drogi wewnętrznej wraz z utwardzeniem terenu na działkach gminnych nr 18382, 4/1, 38/7, 5/4. W uzasadnieniu wykonania tego zadania wskazane zostało usprawnienie ruchu samochodowego w obrębie przedszkola, szkoły i ośrodka zdrowia w chwilach jego największego natężenia, co przyczynić ma się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, a zwłaszcza uczniów szkoły. Innych propozycji zadań nie zgłaszano. W głosowaniu, zebrani jednogłośnie opowiedzieli się za przyjęciem zgłoszonego zadania do realizacji w 2021 roku.

Wójt przedstawił informację o zadaniach inwestycyjno-remontowych i gospodarczych wykonanych w 2019 r. oraz zamierzeniach na 2020 r.

Poinformował, że na remont dróg gminnych w 2019 r. wydatkowano około 410 tys. zł. Wykonano także remont drogi obok Urzędu Gminy w Bystrej Podhalańskiej w stronę kościoła aż do drogi powiatowej za 400 tys. zł. Wymieniona została nowa nawierzchnia i płyty ażurowe na przylegającym parkingu. Dla tego zadania pozyskano refundację z Funduszu Dróg Samorządowych w kwocie 274 tys. zł. Wykonano także remont drogi rolnej w Bystrej Podhalańskiej „Na Pańskie”. Inwestycja kosztowała ponad 130 tys. zł, z czego 60 tys. zł pozyskano z Funduszu

Rozwoju Gruntów Rolnych. Wójt wspomniał także o udzielonej Powiatowi Suskiemu pomocy w kwocie 20 tys. zł na wykonanie projektu aktualnie remontowanego mostu w Sidzinie Górnej. Powiedział także o przygotowywanym projekcie remontu drogi od Mąkacza do mostu przed przejazdem kolejowym w Bystrej Podhalańskiej. W tym roku ma być wykonany chodnik. Gmina współfinansowała wykonanie remontu drogi od przejazdu kolejowego do mostu.

W 2019 roku z terenu gminy odebrano 262 tony selektywnie zebranych odpadów i 606 ton nieselektywnie zebranych śmieci. W roku bieżącym samych gabarytów podczas przeprowadzonej zbiórki oddano 160 ton. Z roku na rok zauważalna jest w tej kwestii tendencja wzrostowa.

W 2019 roku wymienionych zostało 14 pieców w ramach prowadzonego przez gminę programu udzielania mieszkańcom dotacji. Przeznaczone na ten cel zostały środki w wysokości 44 tys. zł. Prowadzony jest również program wspierający budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Na ten cel przeznaczono w roku ubiegłym 101 tys. zł. Powstało 20 takich oczyszczalni.

Na modernizację Przedszkola Publicznego w Bystrej Podhalańskiej wydatkowano 384 tys. zł. W tym z dotacji uzyskano 266 tys. zł. Wymieniono stolarkę okienną, wykonano elewację, docieplono stropy.

Wójt przypomniał o zakończeniu budowy hali sportowej w Sidzinie. Poinformował, że budowa łącznie kosztowała 6 mln 263 tys. zł, z czego pozyskano środki w ramach projektu z RPO WM (UE) w wysokości 2.137.756,95 zł oraz środki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w wysokości 3.038.533,14 zł, natomiast wkład własny gminy wyniósł 1.086.732,35 zł.

Została także przekazana informacja o złożeniu wniosku do wojewody na dofinansowanie remontu drogi od mostu u Trzopa na Małą Sidzinkę. Wartość inwestycji to ok. 3mln 700 tys. zł. Wykonanie tej inwestycji nie jest możliwe bez pozyskania zewnętrznych środków.

Rozważana jest inicjatywa zaprojektowania w centrum Sidziny dużego placu zabaw wraz ze skateparkiem.

W sprawach bieżących zgłoszono:

- poprawę drogi „na Głazie” na odcinku roli Frączkowej,

- wykonanie nowej kraty na przepuszczenie wody przez drogę na roli Mikowej.

W wolnych wnioskach poruszano temat budowy chodnika od roli Drabowej do Roli Trzopowej. Wójt poinformował, że projekt budowy chodnika będzie wykonany do końca 2020 roku. (K.Cz)

Powszechny Spis Rolny 2020

Gminny Komisarz Spisowy w Gminie Bystra-Sidzina informuje, że od 1 września do 30 listopada 2020 r. zapewnia bezpłatny dostęp do stanowiska komputerowego z zainstalowanym oprogramowaniem umożliwiającym przeprowadzenie samospisu internetowego w Powszechnym Spisie Rolnym 2020.

Stanowisko mieści się w Urzędzie Gminy Bystra-Sidzina, 34-235 Bystra Podhalańska 373 (B.D.)

Projekt "Pod białą-czerwoną"

Projekt "Pod białą-czerwoną" ma na celu uczczenie przypadającej w 2020 roku 100 rocznicy Bitwy Warszawskiej. Jego zadaniem jest również integracja lokalnych społeczności w duchu tradycji i patriotyzmu. Inicjatywa ta, realizowana pod honorowym patronatem Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego, będzie się opierała o zapał i działanie mieszkańców naszych

Małych Ojczyzn.

Projekt „Pod białą-czerwoną” zakłada sfinansowanie przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej zakupu masztów i flag w każdej z gmin w Polsce, której mieszkańcy dołączą do projektu. Inicjatywa zakupu masztu i flagi zależeć będzie od mieszkańców.

Serdecznie zachęcamy wszystkich mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina do czynnego udziału projekcie, poprzez oddanie głosu na stronie internetowej, do której link został umieszczony poniżej. Termin końcowy głosowania wyznaczony został na 11 listopada 2020 r. natomiast ogłoszenie wyników i opublikowanie gmin objętych projektem „Pod białą-czerwoną” przewidziano na 29 listopada 2020 r.

<https://www.gov.pl/web/bialoczerwona/opis-i-cel-projektu/>

KIERUNEK KARIERA

Od 1 września 2020 r. w ramach Projektu Kierunek Kariera rusza nabór dla osób z wykształceniem policealnym lub pomaturalnym. Na stronie projektu znajduje się informacja na ten temat, pod linkiem: <https://kierunek.pociagdokariery.pl/>

Zachęcamy do zapoznania się z regulaminem naboru, dostępnym na stronie internetowej programu.

Najważniejsze informacje to: nabór odbywa się przez

standardowy formularz zgłoszeniowy na <https://kierunek.pociagdokariery.pl/>, trwa od 1 września od godz. 10:00 do 30 września do północy lub do wyczerpania 3000 miejsc przeznaczonych dla ludzi z wykształceniem policealnym i pomaturalnym.

Rekrutacja nie dotyczy osób z wyższym wykształceniem.

Stypendium szkolne dla uczniów w roku szkolnym 2020/2021

Stypendia szkolne są przyznawane dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Bystra-Sidzina znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy uczeń pochodzi z rodziny niepełnej.

TERMIN SKŁADANIA WNIOSKÓW TRWA OD 1 DO 15 WRZEŚNIA 2020 ROKU.

Wnioskodawcy proszeni są o dokładne wypełnianie wniosków. Zwracamy się również z prośbą o podawanie

numeru telefonu, co znacznie ułatwi ewentualny kontakt z wnioskodawcami.

Wnioski należy składać w sali OSP w Bystrej Podhalańskiej w godzinach od 8:00 do 13:00 (wejście od strony poczty).

Warunkiem przyznania świadczenia jest udokumentowanie trudnej sytuacji materialnej rodziny ucznia, której miesięczny dochód netto na osobę nie może przekraczać kwoty 528 zł netto. Wnioskodawcy przedstawiają uzyskany dochód rodziny z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku tj. z sierpnia 2020 r., a w przypadku utraty dochodów z miesiąca, w którym wniosek został złożony. (B.C.)

XXI Juzyna na Holi

2 sierpnia 2020 r. już po raz 21 odbyła się cykliczna "Juzyna na Holi" - uroczystość organizowana co roku przez Sidziński Oddział Związku Podhalań na Hali Krupowej. Na Okrąglicy (1239 m.n.p.m) - najwyższym wzniesieniu nad Sidziną - znajduje się kaplica Matki Bożej Opiekunki Turystów, gdzie uroczystą mszę świętą w tym dniu odprawił proboszcz Parafii pw. św. Mikołaja w Sidzinie, ks. Józef Bafia. (A.N.) Fot. J. Motor

ZNAJDŹ SPISZ TEKST STAREJ PIEŚNI! WSPÓLNIE MOŻEMY OCHRONIĆ NASZĄ KULTURĘ! ZACHĘCAMY DO PRZESŁANIA STARYCH ŚPIEWANYCH W DOMACH PIEŚNI, PIOSENEK PRZYŚPIWEK! „ŚPIYWANIE MOJE BABKI”

*" Gdzie słyszysz śpiew
tam wstąp, tam dobre
serca mają, bo ludzie źli,
wierzej mi Ci nigdy nie
śpiwają". Niech ta myśl
Goethego będzie
naszym mottem.*

Szanowni Państwo,
Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej bardzo serdecznie zaprasza wszystkich chętnych do udziału w tworzeniu niezwyklej publikacji pn. „Śpiwanie moje babki”. Ma ona na celu zgromadzenie, opracowanie i wydanie śpiewanych dawniej piosenek, ballad czy też nabożnych pieśni. W czasach kiedy nie istniał żaden przejaw tzw. kultury masowej śpiewanie zarówno to domowe podczas różnych uroczystości jak i przy pasieniu krów, było jak najbardziej naturalne. Wynikało z potrzeby serca i polegało niejednokrotnie na wyśpiewaniu tego, co cieszy bądź boli gdzieś we wnętrzu - na wyśpiewaniu życia. Dawny śpiew ludowy to wielka dawka przeżyć, emocji, historii i opowieści. To często dowcip i żart towarzyszący różnym uroczystościom. To wreszcie chwała Boża - jedyne w swoim wydźwięku i rodzaju pieśni śpiewane odpowiednio na daną porę roku liturgicznego czy dnia z prostym rymem i tekstem w charakterystycznym dla śpiewu wiejskiego zawodzącym wydaniu. Za pomocą pieśni nasi przodkowie sławili wszechmoc Najwyższego i oddawali hołd Najświętszej Panience.

Dawne domy rozbrzmiewały śpiewem głównie naszych babć, ale także mężczyźni bardzo chętnie i pięknie śpiewali. Śpiew, a zwłaszcza ładny głos i zdolności były postrzegane jako niewątpliwy dar od Boga, ale śpiewali wszyscy bo była to jedna z niewielu form rozrywki w dawnych czasach.

Podczas zwykłych domowych czynności śpiewano przeróżne pieśni i piosenki, wiele z nich pozostało w pamięci tych którzy wtedy byli dziećmi.

Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej zwraca się zatem z prośbą do młodszych członków rodzin. **BARDZO PROSIMY ZAPYTAJCIE STARSZYCH O ŚPIEWANE DAWNIEJ PIOSENKI, PRZYŚPIEWKI SPISZCIE TEKSTY, KTO UMIE MOŻE SPISAĆ CZY NAGRAĆ MELODIĘ A NASTĘPNIE PRZEŚLIJCIE JE DO SKANSENU.** Pragniemy ochronić i zachować dawniej śpiewane utwory, zależy nam na tym, by były o różnej tematyce i z różnych czasów a im dawniejsze tym lepiej. Bardzo prosimy o dostarczenie zebranych materiałów do skansenu osobiście, elektronicznie na adres email: skansensidzina@interia.pl lub za pośrednictwem profilu FB: Skansen Sidzina. Z zebranych materiałów opracujemy wydawnictwo - śpiewnik, który będzie zawierał teksty pieśni, piosenek, przyśpiewek, opis tradycji i obyczajów okraszanych stosownym śpiewaniem oraz wiele innych ciekawych historii ściśle związanych z naszą historią i kulturą. Dzięki Państwa zaangażowaniu powstanie - mamy nadzieję - bardzo ciekawy zbiór przypominający dawne dzieje, czasy kiedy muzyka i śpiew towarzyszyły każdej chwili życia, a repertuar był odpowiednio dobrany do okazji.

Przypomnijcie sobie i przysyłajcie do skansenu Wasze ulubione czy znane Wam lecz już zapomniane utwory. Liczymy na zaangażowanie i udział w tym niezwyklej przedsięwzięciu, niech każdy z nas czuje się odpowiedzialny za zachowanie tego co najcenniejsze i ochronę naszego dziedzictwa, by mogły z niego korzystać następne pokolenia. Na piosenki czekamy do końca roku 2020. (J.Cz.)

Ksiądz Tadeusz Palenik zakończył kapłańską posługę w parafii św. Mikołaja w Sidzinie

Po 10 latach kapłańskiej posługi w Sidzinie wikariusz parafii ks. Tadeusz Palenik rodem z Orawki, został przeniesiony do pracy w parafii w Kłaju. 26 sierpnia 2020 roku sidzińscy parafianie pożegnali Księdza Tadeusza - gorliwego kapłana i kaznodzieję, nauczyciela z zapałem pracującego dla Boga i kościoła. Czciela Matki Bożej, proszącego poprzez modlitwę różańcową o łaski i powierzającego Jej wszystkie troski i intencje. Dzięki Jego zaangażowaniu rozwinęła się działalność i wzrosła liczebność Róż Żywego Różańca. Dał się poznać jako dobry organizator i sportowiec. Dzięki Jego zaangażowaniu ministrancka służba liturgiczna jest bardzo liczna i zdyscyplinowana. Sportowa drużyna ministrantów pod kierunkiem Księdza Tadeusza odnosiła liczne sukcesy w rozgrywkach i turniejach. Ksiądz Tadeusz zorganizował wiele wyjazdów pielgrzymkowo - wycieczkowych. Dał się poznać jako człowiek życzliwy, oddany służbie, pamiętający w modlitwie i czynie dbający o tych, którzy takiego wsparcia najbardziej potrzebowali. Inicjator wielu

parafialnych przedsięwzięć, koordynator parafialny Światowych Dni Młodzieży w 2016 roku, miłośnik fotografii, muzyki i pasjonat gołębi. Pracę w parafii w Sidzinie zakończył człowiek zacny, prawy i bezkompromisowy obrońca życia zgodnego z zasadami wiary.

Parafianie dziękują za wspólnie przebytą drogę i za wszelkie wyświadczone dobro. (J.Cz.) Fot. Sz. Kostka

*Dziesięć lat to dużo czasu
i nadszedł dzień który wzrusza,
bo dziś przyszło Sidzinianom
żegnać księdza Tadeusza.*

*Takie jest kapłańskie życie
i taki kapłański los,
każda zmiana, przenosiny
spada niczym cios.*

*Znowu inni ludzie w ławkach,
znowu w szkole inne dzieci.
Lecz bez smutku dzisiaj trzeba
bo czas leczy i czas leci.*

*Nowych wyzwań znów moc cała,
w nowym miejscu Ciebie czeka,
trzeba sprostać i nie zwątpić
w miłosierdzie i w człowieka.*

*I nauczać, przykład dawać
i kazania piękne głosić.
O wytrwałość i o zdrowie
nieustannie Boga prosić.*

*A Sidzina? cóż - Sidzina,
będzie dla księdza wspomnieniem.
I przez tyle lat posługi,
pewnie różnym doświadczeniem.*

*Cóż Ci życzyć drogi księże,
w nowym miejscu, w nowym kraju,
Żebyś o nas nie zapomniał,
kiedy będziesz już tam - w Kłaju.*

*I żebyś wspominał czasem,
a w modlitwie w szczególności.
Ukrytą wśród gór Sidzinę
i wspominał ją w radości.*

*W nowym miejscu Ci życzymy
nowych wyzwań celów wyznaczonych.
Życzliwości od parafian dobroci od przełożonych.*

Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych

Miło nam poinformować, że w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Gminna Biblioteka Publiczna w Sidzinie z Filią w Bystrej Podhalańskiej uzyskała dofinansowanie zadania „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. Budżet bibliotek został zasilony kwotą 19.000 zł. Są to środki finansowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z budżetu państwa. Operatorem Priorytet 1 - Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych jest Biblioteka Narodowa.

Celem Programu jest wzmocnienie aktywności czytelniczej w bibliotekach publicznych poprzez kreowanie wzrostu liczby wypożyczanych publikacji oraz wzrostu liczby czytelników. Szczególny nacisk położono na budowanie nawyków czytelniczych poprzez stały dopływ nowości wydawniczych, możliwość systematycznej aktualizacji zasobów, a w konsekwencji zwiększenie oferty czytelniczej dla użytkowników.

Z pewnością możliwość uczestnictwa w programie i pozyskane środki finansowe w połączeniu z finansowym udziałem własnym zagwarantowanym przez władze samorządowe Gminy Bystra – Sidzina dają możliwość aktualizowania zasobów bibliotecznych i przede wszystkim pozwalają na systematyczny dopływ aktualnych wydawnictw, często poszukiwanych przez czytelników bibliotek

Zapraszamy do Gminnej Biblioteki Publicznej w Sidzinie i filii w Bystrej Podhalańskiej, w których na pasjonatów książek i czytania czekają tytuły współczesnych autorów polskich i zagranicznych.

Wszelkie informacje o bibliotekach i ich ofercie, w tym możliwość przeglądania baz online, dostępne są na stronie internetowej pod adresem: [http //biblioteka-sidzina.bystra-sidzina.pl/](http://biblioteka-sidzina.bystra-sidzina.pl/)

NARODOWY
PROGRAM
ROZWOJU
CZYTELNICTWA

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Impreza na kwadracie

Na zdjęciu prowadzący „Imprezy na własnym kwadracie”: ekipa Camelot Sound - Artur, Adrian, Jędrzej Stopiak oraz Justyna Biedrawa

Pandemia zamknęła mieszkańców naszej gminy w domach. Odizolowani musieliśmy przyzwyczać się do nowej rzeczywistości, co dla wielu z nas nie było łatwe. Koronawirus zmusił nas do tego, aby pomyśleć o sposobach na to, jak sprawić, żeby mieszkańcy mimo że zamknięci w czterech ścianach, nadal czuli się zjednoczeni z resztą społeczności. W ten sposób zrodził się pomysł zorganizowania dla mieszkańców naszej gminy cyklu „Imprez na własnym kwadracie”, które odbywały się online.

Imprezy organizowane były przez Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina przy współpracy z grupą Camelot Sound i szybko zaczęły się cieszyć dużą popularnością.

Imprezy odbywały się 3 razy w tygodniu przez okres 4 miesięcy. Podczas każdej z nich na widzów, słuchaczy

oprócz dobrej muzyki czekały liczne niespodzianki, konkursy, zabawy. Przed monitorami gromadziły się osoby nie tylko mieszkające na terenie naszej gminy - byli z nami także mieszkańcy innych zakątków Polski, a także osoby pochodzące z naszej gminy mieszkające poza granicami kraju. Imprezy dla nich miały szczególne znaczenie, gdyż dzięki nim mogli poczuć się jak „w ojczyźnie”. Słuchacze podczas imprez mieli możliwość rozmawiania ze sobą, zamawiania muzycznych dedykacji, przesyłania pozdrowień, co sprawiało, że podczas streamów panowała pozytywna energia, której tak bardzo potrzebowaliśmy w tym czasie. Stąd też zrodziło się hasło „Z Wami wszystko, bez Was nic”, bo to dzięki obecnej online publiczności, podczas imprez działa się magia!

Warto wspomnieć, że projekt, który w trudnym czasie pandemii miał za zadanie wprowadzić trochę normalności do domów naszych mieszkańców, dzięki zorganizowanym konkursom i możliwości aktywnego uczestniczenia w audycji na czacie, stał się zaczątkiem do odnowienia starych i nawiązywania nowych przyjaźni. Grupa stałych

bywalców „Imprezy na kwadracie”, mieszkających poza granicami naszego kraju, dzięki projektowi wraz ze swoimi rodzinami spotkała się w tegoroczne wakacje w Bystrej Podhalańskiej.

Projekt spotkał się z pozytywnym odbiorem również z powodu różnorodności muzyki, którą oferowali prowadzący. Słuchacze mogli bawić się w rytm przeróżnych stylów muzycznych, poznawać utwory dotąd im nieznanne, przeboje polskie jak i zagraniczne.

Imprezy na własnym kwadracie zostały chwilowo wstrzymane, ale mamy ogromną nadzieję, że już jesienią powrócą i nadal będą jednoczyć mieszkańców! Dziękujemy wszystkim widzom, słuchaczom, a także sponsorom, którzy wspierali tę inicjatywę. Podziękowania kierujemy także do Zarządu Banku Spółdzielczego w Jordanowie, który specjalnie na ten projekt przeznaczył dotację dla Gminnego Ośrodka Kultury Bystra-Sidzina. (J.B., T.T.) Fot. GOKPTiS

NORDIC WALKING W GMINIE BYSTRA-SIDZINA

Z pozoru jest to bardzo łatwa aktywność fizyczna, polegająca na chodzeniu z kijkami. Natomiast w praktyce jej uprawianie wymaga znajomości techniki i wyboru odpowiedniego sprzętu. Idea nordic walking narodziła się w Finlandii w latach 20-tych ubiegłego wieku.

Nordic walking nie jest zwyczajnym maszerowaniem z kijkami. Ta forma rekreacji różni się od zwykłego spaceru przede wszystkim angażowaniem większej partii mięśni. Ponadto dzięki kijkom znacznie łatwiej i w lepszym tempie można wchodzić pod górkę. Nie bez znaczenia jest również ilość spalanych kalorii – podczas nordic walking spala się ich więcej niż podczas spaceru. Co więcej, ta forma aktywności nie obciąża stawów, a co za tym idzie, minimalizuje ryzyko kontuzji. Zalety tej aktywności fizycznej skłoniły Gminny Ośrodek Kultury w Sidzinie do zaangażowania mieszkańców Gminy Bystra-Sidzina do propagowania tej dyscypliny i w tym celu podjęto współpracę z Instruktorem Nordic Walking (Polskiego Stowarzyszenia Nordic Walking) Panem Andrzejem Salą w ramach projektu ABC NORDIC WALKING.

Spotkania rozpoczęły się już w czerwcu i trwały do końca sierpnia. Wyprawom dwa razy w tygodniu przewodniczył Pan Andrzej Sala. Przygodę z nordic walking rozpoczęto od krótkich tras ale z biegiem czasu przybywało przebytych kilometrów. Łącznie uzbierało się około 100 kilometrów "wydeptanych" przez uczestniczki projektu.

Grupa zaliczyła trasy: Folwark w Toporzysku - Wysoka; Wielka Polana - Sidzina Górna; Wielka Polana - Stasinka; Wielka Polana - Hala Krupowa - Psia Dolina; Okolice wokół Gminy Bystra-Sidzina; Sidzina Górna - Rezerwat Przyrody Bembenki. Uwieńczeniem zmagania była wyprawa - wschód słońca na Babiej Górze. Uczestnicy z latarkami na głowie wyruszyli o godz. 02:00 w nocy, aby zdobyć szczyt i podziwiać wschód słońca.

Na zakończenie "kijkowej przygody" wszyscy uczestnicy otrzymali certyfikaty uczestnictwa w projekcie ABC Nordic Walking oraz ufundowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Sidzinie koszulki promujące ten piękny sport w naszej gminie. (T.T.)

Stoisko promocyjne GOKPTiS

W wyjątkowym dniu 15 sierpnia, Gminny Ośrodek Kultury przed Kościołem pw. św. Marcina w Bystrej Podhalańskiej przygotował dla mieszkańców i gości przebywających na terenie naszej gminy moc bezpłatnych atrakcji promujących nasze tereny.

Stoisko było chętnie odwiedzane po każdej mszy św. oferując kubeczki, magnesy, breloczki z wizerunkiem św. Marcina i Matki Bożej Sidzińskiej; pocztówki z panoramą

Bystrej Podhalańskiej; sygnowane długopisy, mapy turystyczne promujące trasy rowerowe na terenie naszej gminy i foldery informacyjne Gminy Bystra-Sidzina, a także balony i coś słodkiego.

A dzień to był wyjątkowo piękny i szczególny. W uroczystość Matki Boskiej Zielnej święci się niemal wszystko, co w tym czasie kwitnie i owocuje. Potwierdza to ludowe przysłowie: „Każdy kwiatek woła, weź mnie do kościoła”. Rośliny święcono najczęściej w postaci wiązanek, które, w zależności od regionu, nosiły różne nazwy: bukiety, równianki, ziela, ruchle, prozanki. Skład wiązanek zależał od regionu i tego, jakie rośliny tam występowały. A mogły się różnić między sobą nawet w obrębie jednej wsi. Podstawę stanowiły zawsze 4 części składowe: zioła, zboża, owoce i warzywa. Jedyną zasadą było to, iż w bukietach nie święcono roślin pastewnych: wyki, łubinu, koniczyny, lucerny – być może dlatego, że nie jedli ich ludzie, tylko zwierzęta. (T.T.) Fot. GOKPTiS

DOŻYNKI 2020

Gminny Ośrodek Kultury Bystra-Sidzina pragnie poinformować, że ze względu na zaistniałą sytuację epidemiologiczną związaną z zagrożeniem koronawirusem SARS-CoV-2 i związane z tym ograniczenia sanitarne dotyczące zakazu gromadzenia się i organizacji uroczystości powyżej określonej liczby osób jesteśmy zmuszeni podobnie jak organizatorzy Dożynek Powiatowych odwołać tegoroczne Święto Plonów w Gminie Bystra-Sidzina.

Dożynki w naszej gminie jak i powiecie to uroczystość o wieloletniej tradycji. Dla nas wszystkich to czas radości i podziękowań: Panu Bogu za plony, a rolnikom moment, w którym możemy przekazać wyrazy szacunku i wdzięczności za ich ciężką pracę i codzienny trud.

Pomimo zaistniałej sytuacji postanowiliśmy uczcić to wyjątkowe wydarzenie drobnymi upominkami promującymi naszą gminę.

Mamy nadzieję, że w przyszłym roku będziemy mogli bezpiecznie organizować imprezy skierowane dla wszystkich mieszkańców naszej pięknej gminy.

*"Plon niesiemy plon, w gospodarza dom!
Żeby dobrze plonowało, Po sto korcy ziarna dało.
Plon niesiemy plon!"*

Dożynki – Święto ludowe, mające swój rodowód jeszcze w czasach średniowiecznych, jest podziękowaniem za tegoroczne zbiory i jednocześnie prośbą o pomyślność przyszłych. To niezwykle ważne wydarzenie wieńczące ogromny trud włożony przez rolników podczas ostatnich żniw, przypadające w okresie równonocy jesiennej – 23 września, o którym warto wspomnieć.

W staropolszczyźnie nazywano je również wieńcowym (od największego symbolu tego święta – wieńca dożynkowego), lub okrężnym (okrażanie jesienią pól po zebraniu zbiorów), lub żaynykami i wyżynkami.

Uroczystość ta, odbywająca się w całej Polsce, miała mnóstwo lokalnych odmian. Zawsze jednak i wszędzie można w niej było wyodrębnić trzy etapy: obrzędowe ścięcie ostatnich kłosów, wicie wieńca i pochód z wieńcem do chaty lub dworu, ucztę i zabawę z tańcami.

Tradycyjnie dożynki obchodzone były w pierwszy dzień jesieni. Świętu towarzyszyły różne praktyki i do niedawna zachowane zwyczaje takie jak np. :

- Wieniec - obchody dożynek rozpoczynały się wiciem wieńca z pozostawionych na polu zbóż i owoców, kwiatów, kiści jarzębin i kolorowych wstążek. Wieńce dożynkowe miały na ogół kształt wielkiej korony lub koła. Dawniej umieszczano w nich także żywe kaczęta lub koguty, co miało zapewniać zdrowy przychówek gospodarski.

Wieniec dożynkowy przechowywany był w stodole do kolejnego roku, do nowego siewu. Wykruszone z niego ziarno wsypywano do worków z ziarnem siewnym. Zwyczaj ten praktykowany jest po dzień dzisiejszy, zwłaszcza przez starszych rolników.

- Pas niezżętego zboża, który po żniwach przez jakiś czas pozostawiano na pustym już polu dla ciągłości urodzaju. Pozostawione na polu kłosy zwano przepiórką, perepełką lub wiązką. Ścinane były uroczyście przez najlepszego kośnika, po czym wręczane były najlepszym żniwiarkom do uplecenia wieńca.

- Podczas dożynek organizowano biesiady z poczęstunkiem i tańcami, dawniej poprzedzane rytualnymi obrzędami i modlitwami.

Pod koniec XIX w., wzorem dożynek dworskich, zaczęto urządzać dożynki chłopskie. W 20-leciu międzywojennym zaczęto organizować dożynki gminne, powiatowe i parafialne. Po 1990 r. dożynki, po raz kolejny, zmieniły częściowo swój charakter. Stały się nie tylko świętem rolników ale i uroczystością religijną, będącą podziękowaniem składanym Bogu i Matce Boskiej za szczęśliwie zakończone żniwa i zebrane plony. Rozwinął się obyczaj urządzania dożynek parafialnych oraz tłumnych pielgrzymek chłopskich do miejsc kultu religijnego. Obecnie, najuroczyściej obchodzone polskie dożynki odbywają się na Jasnej Górze w Częstochowie i w Spale (dożynki prezydenckie).

Obecnym ceremoniom dożynkowym przewodniczą Starosta i Starościna dożynkowi. Najpierw wnoszone są wieńce dożynkowe wykonane z kłosów zbóż, owoców, warzyw, polnych kwiatów. Potem Starosta i Starościna wręczają bochen chleba upieczonego z mąki pochodzącej z ostatnich zbiorów Gospodarzowi dożynek. Następnie składane są symboliczne dary z najnowszych plonów. Dożynki kończy najczęściej festyn ludowy. (T.T)

Fot. GOKPiS

Dożynki parafialne w Bystrej Podhalańskiej, sierpień 2020 r.

TRASY ROWEROWE

Gminny Ośrodek Kultury w Sidzinie pragnie poinformować, że zostały zakończone prace związane z odnowieniem oznakowania tras rowerowych na terenie Gminy Bystra-Sidzina.

Pasjonaci turystyki rowerowej mają w naszej gminie do dyspozycji zielono i czerwono znakowaną trasę.

Ciągnie się ona przez najbardziej urokliwe i najciekawsze miejsca. Trasę w pięciu miejscach przecina jezdnia prowadząca do Sidziny i Bystrej Podhalańskiej, przez co

można ją podzielić na krótsze etapy.

W Bystrej Podhalańskiej obok Urzędu Gminy trasa zielona łączy się z trasą rowerową czerwoną przebiegającą po terenach sąsiedniej Gminy Jordanów o długości około 22 km. **TRASA ZIELONA:** Bystra Podhalańska (Urząd Gminy) - Sidzina- Jarominy - Młoda Góra - Mików - Groń - Sidzinka Mała - Toporzysko - Bystra Podhalańska (Urząd Gminy); długość trasy 33,3 km - trasa zaliczana do średnio-trudnych.

TRASA CZERWONA: Jordanów (dworzec PKP) - Wysoka - Góra Ludwiki - Toporzysko - Bystra Podhalańska (Urząd Gminy) - Jordanów (dworzec PKP); długość trasy 22 km- trasa zaliczana do średnio - trudnych. (T.T)

WYCIEZKI ROWEROWE

Od lipca Gminny Ośrodek Kultury w Sidzinie zorganizował dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Bystra-Sidzina wycieczki rowerowe prowadzone przez Instruktora Turystyki Rowerowej Pana Karola Krawczyka.

Wycieczki rowerowe organizowane były przy zachowaniu pełnego bezpieczeństwa (opieka Instruktora Turystyki Rowerowej, pomiar temperatury, ograniczenie ilości osób biorących udział w wycieczkach rowerowych do 8 osób, dezynfekcji sprzętu - rowerów, kasków, rękawiczek, zakup osprzętu niezbędnego do bezpiecznego korzystania z roweru).

W okresie lipca i sierpnia uczestnicy wycieczek rowerowych zaliczyli trasy rowerowe znajdujące się na terenie Gminy Bystra-Sidzina oraz trasę Czarny Dunajec-

Trstena, wokół jeziora w Czorsztynie, na Halę Krupową i wiele innych ciekawych miejsc.

Ze względu na to, iż trasy są przepiękne i można je przedstawić tak, aby inni mogli zobaczyć ich walory chociaż na zdjęciach, GOKPTiS Bystra- Sidzina w Sidzinie ogłasza konkurs na najlepsze zdjęcie z zorganizowanych wypraw. Prosimy, aby uczestnicy podzieliли się wrażeniami z odbytych wycieczek rowerowych. Wystarczy krótki opis miejsca i kilka zdjęć z wyprawy. Liczymy na waszą kreatywność! Niech wasze prace będą inspiracją i mobilizacją dla kolegów i koleżanek, że można fajnie i miło spędzić czas na świeżym powietrzu. Prace prosimy przysyłać na adres e-mail: goksidzina@op.pl. (T.T) Fot. GOKPTiS

